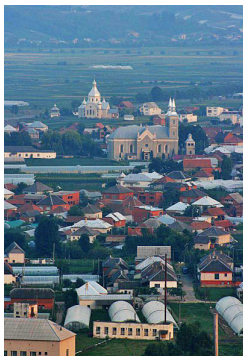

ІРША́ВА — місто [Закарпатської області](#), райцентр. Міськраді підпорядк. с. Собатине. Знаходиться на р. [Іршава](#) (притока [Боржави](#), бас. [Дунаю](#)), за 83 км від обл. центру, за 43 км від залізнич. ст. Мукачеве. Площа 5,5 км². Насел. 9512 осіб (2001, складає 95,9 % до 1989), переважно українці. Залізнична ст. на вузькоколій. залізниці Берегове-Кушниця (збудов. 1911, нині діє лише на проміжку Іршава-Хмільник). Через І. проходить автомагістраль Ужгород-Довге-Свалява. Тут знайдено речі епохи раннього заліза (10-9 ст. до н. е.), виявлено давньорус. городище (9-11 ст.). Вперше у писем. джерелах згадується під 1341. Від серед. 15 ст. поселенням та його околицями володіли графи Ілошваї, які отримали на цю землю дарчу грамоту від угор. короля Матіаса. 1458 сусід. феодалами І. розгромлено. 1703-11 жит. брали участь у Визв. війні угор. народу під керівництвом Ференца II Ракоці та його сподвижника Т. Есе. На поч. 18 ст. у І. почала діяти початк. школа. Від кін. 19 ст. — центр округи Берез. жупи. 1816 тут мешкало 650, 1881 — 972, 1900 — 1315 осіб. У квітні 1919 І. окупували румун. війська. Від серпня 1919 за Сен-Жермен. договором — у складі Чехо-Словаччини. У 1930-х рр. діяли 3 млини, 3 кузні, підприємство з

первин. оброблення льону та лісопильня. Від 16 березня 1939 до 25 жовтня 1944 — під угор.-гортист. окупацією. Від 1945 — у складі УРСР. 1946-53 — центр округи, 1953-62 та від 1965 — р-ну. Від 1947 — смт, від 1982 — місто. Гол. підприємство — [Іршавський абразивний завод](#). У І. — 2 заг.-осв. школи, г-зія, 2 дитсадки; рай. Будинок культури, б-ка, [Іршавський історико-краєзнавчий музей](#), дит. школа мистецтв, Будинок дит. творчості, станції юних туристів і юних техніків; центр. рай. лікарня; ДЮСШ, 2 спорт. клуби; відділ. 10-ти банків. Функціонують нар. фольклорні ансамблі «Іршава», «Іршавська родина», нар. цирк. студія «Весела арена», зразк. дит. ансамбль «Кирниченька», об'єдн. нар. майстрів і художників «Колорит Боржави». Виходить г. «Нове життя». Реліг. громади: УПЦ МП, УПЦ КП, УГКЦ, адвентистів сьомого дня. Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни, пам'ят. хрест борцям за волю України, пам'ятний знак воїнам-афганцям. Серед видат. уродженців — педагог і поет [С. Жупанин](#), фізики [О. Гаврилик](#), [В. Лендзьєл](#), [І. Химич](#), математик [М. Іванчов](#), біолог, зоолог [В. Бровдій](#), правознавець [В. Попович](#); скульптор [В. Сопільняк](#); фехтувальник [В. Станкович](#).

[В. В. Кузан](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Іршава / В. В. Кузан // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-12638>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).